

Lieta C-694/20

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2020. gada 21. decembris

Iesniedzējtiesa:

Grondwettelijk Hof (Beļģija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 17. decembris

Prasītāji:

Orde van Vlaamse Balies

IG

Belgian Association of Tax Lawyers

CD

JU

Atbildētāja:

Flandrijas valdība

Pamatlietas priekšmets

Pamatlieta attiecas uz pieteikumiem par *Vlaamse decreet van 26 juni 2020 tot wijziging van het decreet van 21 juni 2013 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen, wat betreft de verplichte automatische uitwisseling van inlichtingen op belastinggebied met betrekking tot meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies* [2020. gada 26. jūnija Flandrijas dekrēta, ar ko groza 2013. gada 21. jūnija Dekrētu par administratīvu sadarbību nodokļu jomā attiecībā uz obligāto automatisko informācijas apmaiņu nodokļu jomā saistībā ar ziņojamām pārrobežu shēmām] (turpmāk tekstā – “2020. gada 26. jūnija Dekrēts”), pilnīgu vai daļēju izpildes apturēšanu un

atcelšanu. Šos pieteikumus ir iesnieguši *Orde van Vlaamse Balies* (Flandrijas Advokātu kolēģija), *de facto* sabiedrība *Belgian Association of Tax Lawyers* u.c.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, vai Direktīvas (ES) 2018/822 1. panta 2. punkts ir saderīgs ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. pantu (privātās dzīves neaizskaramība) un 47. pantu (tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu), ciktāl saskaņā ar to advokātam – starpniekam, kurš vēlas atsaukties uz dienesta noslēpumu, ir pienākums informēt citus iesaistītos starpniekus par to ziņošanas pienākumiem.

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu tiek iesniegts saskaņā ar LESD 267. pantu.

Prejudiciālais jautājums

Vai ar Padomes Direktīvas (ES) 2018/822 (2018. gada 25. maijs), ar ko attiecībā uz obligāto automatisko informācijas apmaiņu nodokļu jomā saistībā ar ziņojamām pārrobežu shēmām groza Direktīvu 2011/16/ES, 1. panta 2. punktu tiek pārkāptas tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, kas garantētas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā, un tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, kas garantētas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. pantā, ciktāl jaunajā 8.ab panta 5. punktā, kas tika iekļauts Padomes Direktīvā 2011/16/ES (2011. gada 15. februāris) par administratīvu sadarbību nodokļu jomā un ar ko atceļ Direktīvu 77/799/EEK, ir paredzēts, ka, ja dalībvalsts veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai atbrīvotu starpniekus no pienākuma iesniegt informāciju par ziņojamām pārrobežu shēmām, ja ziņošanas pienākums saskaņā ar šīs dalībvalsts tiesību aktiem būtu pretrunā likumā paredzētajām tiesībām uz saziņas konfidencialitāti, šai dalībvalstij starpniekiem ir jānosaka pienākums nekavējoties paziņot ikvienam citam starpniekam vai – ja šāda starpnieka nav – attiecīgajam nodokļu maksātājam par tā ziņošanas pienākumu, ciktāl šāds pienākums nozīmē, ka advokātam, kas darbojas kā starpnieks, informāciju, ko viņš uzzina, veicot būtiskas savā profesijā paredzētas darbības, proti, aizstāvot vai pārstāvot klientu tiesā un sniedzot juridiskas konsultācijas, arī nesaistīti ar tiesvedību, ir pienākums paziņot citam starpniekam, kas nav viņa klients?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Savienības Pamattiesību harta: 7., 8., 20., 21., 47., 48., 49. un 51. pants

Padomes Direktīva (ES) 2018/822 (2018. gada 25. maijs), ar ko attiecībā uz obligāto automatisko informācijas apmaiņu nodokļu jomā saistībā ar ziņojamām pārrobežu shēmām groza Direktīvu 2011/16/ES, 1. panta 2. punkts

Eiropas Cilvēktiesību konvencija, 6. un 8. pants

Atbilstošās valsts tiesību normas

Grondwet [Konstitūcija]: 22. un 29. pants

Decreet van 21 juni 2013 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van belastingen [2013. gada 21. jūnija Dekrēts par administratīvu sadarbību nodokļu jomā]: 11/6. un 11/7. pants

Decreet van 26 juni 2020 tot wijziging van het decreet van 21 juni 2013 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen, wat betreft de verplichte automatische uitwisseling van inlichtingen op belastinggebied met betrekking tot meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies [2020. gada 26. jūnija Dekrēts, ar ko groza 2013. gada 21. jūnija Dekrētu par administratīvu sadarbību nodokļu jomā attiecībā uz obligāto automātisko informācijas apmaiņu nodokļu jomā saistībā ar ziņojamām pārrobežu shēmām]: 14. un 15. pants

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Ar 2020. gada 31. augusta un 2020. gada 1. oktobra prasības pieteikumiem prasītāji vērsās *Grondwettelijk Hof* (Konstitucionālā tiesa) ar lūgumu pilnībā vai daļēji apturēt un atcelt 2020. gada 26. jūnija Dekrētu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 2 Prasītāji uzskata, ka 2020. gada 26. jūnija Dekrēta 14. pants ir pretrunā Konstitūcijas 22. un 29. pantam, attiecīgā gadījumā skatot to kopsakarā ar Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 6. un 8. pantu, kā arī ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7., 8., 20., 21., 47., 48., 49. un 51. pantu. Tie norāda, ka advokātam – starpniekam, kas vēlas atsaukties uz savu dienesta noslēpumu, saskaņā ar 2013. gada 21. jūnija Dekrēta 11/6. panta 1. punkta 1. apakšpunktu, kas ir ieviests ar 2020. gada 26. jūnija Dekrēta 14. pantu, esot pienākums citus iesaistītos starpniekus, rakstveidā un norādot iemeslus, informēt par to, ka viņš nevar izpildīt savu ziņošanas pienākumu. Šo prasību neesot iespējams izpildīt, nepārkāpjot dienesta noslēpumu. Turklāt, lai nodrošinātu ziņošanu par pārrobežu shēmām, tas neesot arī nepieciešams, jo klients, kuram palīdz vai nepalīdz advokāts, var informēt pārējos starpniekus un lūgt tiem izpildīt to ziņošanas pienākumu.
- 3 Flandrijas valdība uzskata, ka tas nerada problēmu, ja Dekrētā minētais otrais starpnieks ir advokāta – starpnieka klients vai ja klients to ir iepazīstinājis ar advokātu. Ja tas tā neesot un ja advokāts nesadarbojas ar otru starpnieku, viņš par tā esamību arī nezina un ziņošanas pienākums pāriet uz nodokļu maksātāju.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

4 Ar 2020. gada 26. jūnija Dekrētu valsts tiesībās ir transponēta Direktīva (ES) 2018/822. No šīs direktīvas otrā apsvēruma izriet, ka tā iekļaujas Eiropas Savienības centienos veicināt nodokļu pārredzamību Savienības līmenī. Precīzāk, dalībvalstīm ir jāparedz kompetenta iestāde, kura ir atbildīga par nepieciešamās informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm par agresīvām nodokļu shēmām. Lai kompetento iestāžu rīcībā būtu šī informācija, ar direktīvu ir ieviests ziņošanas pienākums attiecībā uz iespējami agresīvām pārrobežu nodokļu shēmām. Ziņošanas pienākums galvenokārt attiecas uz tā sauktajiem starpniekiem, kas parasti ir iesaistīti šādu shēmu īstenošanā. Taču, ja šādu starpnieku nav, vai arī tie var atsaukties uz likumā paredzēto saziņas konfidencialitāti, ziņošanas pienākums pāriet uz nodokļu maksātāju. Lai šo ziņošanas pienākumu īstenotu attiecībā uz Flandrijas reģionu, ar 2020. gada 26. jūnija Dekrētu tiek ieviesti daži grozījumi 2013. gada 21. jūnija Dekrētā.

5 2013. gada 21. jūnija Dekrēta 11/6. pantā, kas tika ieviests ar 2020. gada 26. jūnija Dekrēta 14. pantu, ir noteikts, kā ziņošanas pienākums attiecas pret dienesta noslēpumu, kas ir saistošs noteiktiem starpniekiem. Saskaņā ar šo tiesību normu starpnieks, kam ir saistošs dienesta noslēpums, ir atbrīvots no ziņošanas pienākuma tikai tad, ja tas citu vai citus iesaistītos starpniekus vai, ja tāda vai tādu nav, nodokļu maksātāju vai nodokļu maksātājus, rakstveidā un norādot iemeslus, informē par to, ka tas nevar izpildīt ziņošanas pienākumu. 11/6. pantā ir noteikts:

“§ 1 Ja starpniekam ir saistošs dienesta noslēpums, tam ir pienākums:

1. rakstveidā un norādot iemeslus, informēt citu starpnieku vai citus starpniekus par to, ka tas nevar izpildīt ziņošanas pienākumu, kā rezultātā šis ziņošanas pienākums automātiski attiecas uz šo citu starpnieku vai citiem starpniekiem;

2. ja nav cita starpnieka, rakstveidā un norādot iemeslus, informēt attiecīgo nodokļa maksātāju vai attiecīgos nodokļu maksātājus par tā vai to ziņošanas pienākumu.

[..]”

6 Dienesta noslēpums ir tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību un tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu būtisks elements. Saskaņā ar *Grondwettelijk Hof* [Konstitucionālās tiesas] judikatūru informāciju, kas advokātiem ir jāsniedz kompetentajai iestādei par saviem klientiem, aizsargā dienesta noslēpums, ja šī informācija attiecas uz darbībām, kuras ietver to konkrēto uzdevumu nodrošināt aizstāvību vai pārstāvību tiesā vai sniegt juridiskas konsultācijas. Tikai tas vien, ka ir piesaistīts advokāts, ietilpst dienesta noslēpuma aizsardzībā. Tas tā vēl jo vairāk ir attiecībā uz advokāta klientu identitāti. Informācija, kas attiecībā uz iestādi ir aizsargāta ar dienesta noslēpumu, ir aizsargāta arī attiecībā uz citiem dalībniekiem, kā, piemēram, citiem iesaistītajiem starpniekiem. No noteikuma par dienesta noslēpumu var atkāpties tikai tad, ja to pamato primāri vispārējo interešu apsvērumi un ja atbrīvojums no dienesta noslēpuma ir strikti samērīgs. Saskaņā ar

parlamentārajiem 2020. gada 26. jūnija Dekrēta sagatavošanas dokumentiem starpnieka pienākums, norādot iemeslus, informēt citus iesaistītos starpniekus par to, ka tas atsaucas uz dienesta noslēpumu un ka tādēļ viņš neievēros ziņošanas pienākumu, ir nepieciešams, lai izpildītu direktīvā noteiktās prasības un nodrošinātu to, ka atsaukšanās uz dienesta noslēpumu neatturēs no nepieciešamās ziņošanas.

- 7 Ja advokāts ir uzskatāms par starpnieku 2013. gada 21. jūnija Dekrēta izpratnē, viņa klients principā ir vai nu nodokļu maksātājs, vai cits starpnieks. Ja advokāta klients ir cits starpnieks, dienesta noslēpums neliedz advokātam informēt savu klientu par tā ziņošanas pienākumu. Ja advokāta klients ir nodokļu maksātājs un ja citi starpnieki ir iesaistīti ziņojamā shēmā, no 2013. gada 21. jūnija Dekrēta 11/7. panta, kas ir ieviests ar 2020. gada 26. jūnija Dekrēta 15. pantu, izriet, ka ziņošanas pienākums katrā ziņā attiecas arī uz citiem iesaistītajiem starpniekiem, izņemot, ja tie var rakstveidā pierādīt, ka cits starpnieks jau ir izpildījis ziņošanas pienākumu. Ja dienesta noslēpums tam liedz informēt citu starpnieku, ka tas neievēros ziņošanas pienākumu, tas šim citam starpniekam vēl jo vairāk nevar sniegt rakstveida pierādījumus, kas apliecinātu, ka tas ir izpildījis ziņošanas pienākumu. Šādā gadījumā visiem citiem iesaistītajiem starpniekiem ziņošanas pienākums ir saistošs automātiski. Tādēļ rodas jautājums, vai starpniekam saskaņā ar 2013. gada 21. jūnija Dekrēta 11/6. panta 1. punkta 1. apakšpunktu noteiktais pienākums ir pamatots ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem.
- 8 Saskaņā ar 2020. gada 26. jūnija Dekrēta 2. pantu šī dekrēta mērķis ir Direktīvu (ES) 2018/822 transponēt valsts tiesībās. Ar šīs direktīvas 1. panta 2. punktu Direktīvā 2011/16/ES ir iekļauts 8.ab pants, kura 5. punkts ir formulēts šādi:

“Katra dalībvalsts var veikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai piešķirtu starpniekiem tiesības uz atbrīvojumu no pienākuma iesniegt informāciju par ziņojamām pārrobežu shēmām, ja ziņošanas pienākums pārkāptu tiesības uz tiesību aktos noteiktās saziņas konfidencialitāti saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem. Šādos apstākļos katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai pieprasītu starpniekiem nekavējoties paziņot ikvienam citam starpniekam vai – ja šāda starpnieka nav – attiecīgajam nodokļu maksātājam par tā ziņošanas pienākumu saskaņā ar 6. punktu.

Starpniekiem var piešķirt pirmajā daļā minētās tiesības uz atbrīvojumu tikai tiktāl, ciktāl tie darbojas saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem, kuros ir definēta viņu profesija.”

- 9 No tā izriet, ka dekrēta izdevējs pienākumu, ka starpnieks, kurš atsaucas uz tiesību aktos noteikto saziņas konfidencialitāti, informē citus starpniekus vai nodokļu maksātāju par to ziņošanas pienākumiem, ir atvasinājis no Direktīvas (ES) 2018/822. *Grondwettelijk Hof* uzskata, ka šis apstāklis ir jāņem vērā, pirms tiek lemts par dekrēta saderību ar Konstitūciju. Tomēr *Grondwettelijk Hof* nav kompetences lemt par šīs direktīvas saderību ar Eiropas Savienības Pamattiesību

hartas 7. un 47. pantu. Tā kā ar pieteikumiem par 2020. gada 26. jūnija Dekrētu, ar kuru tiek transponēta Direktīva (ES) 2018/822, tiek apšaubīta tā spēkā esamība, vispirms ir jāprecizē šīs direktīvas spēkā esamība. Tādēļ Eiropas Savienības Tiesai ir jāiesniedz iepriekš minētais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. pantu.

DARBA VERSIJA